

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Potest Deus producere vniuersum quoad aliquas partes perfectius, quam
produxit. cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

tem verum est, si versus partem superiorem constitutus processum in infinitum in speciebus: nam si verius inferiorum possent fieri infinitae minus, & minus perfectae; sequi videtur illud absurdum, nimirum fore aliquam determinatam speciem, quae licet non distaret in infinitum ab alia etiam determinate; esset tamen perfectior infinitis. Quod si infinitas perfectione excederet, ipsa in se esset infinita secundum essentiam. Idem incommodum inferri videtur, si concedamus inter unam speciem, & aliam posse produci infinitas: sequitur enim species extremas distare infinitae, & ita supremam esse infinite perfectam.

Verum tamen neque hoc modo colligi videtur absurdum. Tunc enim solum extrema distaret infinite, quando inter illa, infinita multitudo produci posset participatione eiusdem formae: ut si inter quantitatem unam, & aliam possent esse infinitae quantitates inaequales, non communicantes, nec secundum proportionem: si enim hoc esse posset, sequeretur, supremam fore infinitam. Similiter in qualitatibus, & in augmento gratiae dicendum est. Quod autem inter unam speciem, & aliam sint infinitae, vel una excedat perfectione infinitas, non videtur satis, ut illa sit essentialiter infinita. Illa enim non diceretur excedere alias, nec multitudine perfectionum, nec quantitate, aut intensione, sed gradu essentiali. Infinitas autem gradus essentialis, quae soli Deo conuenit, nihil aliud est, quam non habere causam sui esse; sed à seipso esse, ut disp. 25. c. 3. explicauimus. Quod verb excedat una species infinitas alias essentiali perfectione, non videtur arguere hanc infinitatem secundum essentiam, sed gradum quandam distinctum, & perfectionem infinitis, ad quem aliae non possunt peruenire. Qua etiam ratione concedimus unam speciem ab alia infinitae distare, quia una ad statum alterius peruenire non potest.

DISPUT. CVII.

An Deus possit facere meliorem quam fecit.

Potesse Deum producere vniuersum quoad aliquas partes perfectius, quam produxit, cap. 1.
Potesse fieri aliud vniuersum melius constans substantiis omnibus diuersis, incertum est, cap. 2.
Hoc vniuersum permanentibus, quas habet, perfici posse, cap. 3.

CAP. I.

Potesse Deum producere vniuersum quod aliquas partes perfectius, quam produxit.

Cum de vniuerso quaerimus, an possit fieri melius, quam factum est, loquimur de ipsa vniuersitate rerum creaturarum praeter Deum: quod si Deum ipsum etiam cum vniuerso coniugas; inquit Durandus in 1. d. 44. q. 3. posse adhuc fieri melius, si aliqua creaturae meliores addantur vniuerso: non quod Deus melior sit cum creaturis, quam sine illis, sed quia vniuersum plura bona formaliter tunc completeretur, quam modo. Licet enim Deus infinite bonus sit, quia tamen non continet omnes creatas perfectiones formaliter, ideo, si cum illo haberet vniuersum plures, & meliores creaturas, extensius perfectius esset. Frustra tamen Durandus comparat duo vniuersa inter se, Deum ipsam in vtroque complexens; siquidem

cum Deo inepta sit comparatio, & tota fieri debet ex parte creaturarum, quae vniuersum creatum dicuntur constituere: Deus enim non aliquid vniuersi, sed auctor illius esse dicitur. Nihilominus si aliquis velit comparare hoc vniuersum cum alio, coniuncto etiam auctore vniuersi cum vtroque, dicendum est, posse fieri aliud vniuersum perfectius, quam hoc, si perfectius, quod significat comparationem, non denotat quantitatem continuam molis, aut virtutis, sed discretam, in hunc sensum: potest esse perfectius, hoc est, plures alias perfectiones, aut naturas perfectas in se continens. Quod autem perfectius vtrumque genus quantitatis denotare possit, videbimus infra q. 30. art. 1. Quod si de ipsa creaturarum vniuersitate controuerlia intelligatur, adhuc superest difficultas, an possit fieri melius vniuersum.

Consentiunt autem Scholastici omnes, quos ego legi, & contra Aristot. 1. de celo cap. 9. affirmant, fieri posse à Deo aliud vniuersum, solo numero distinctum cum aliis caelis, elementis, & mixtis. Ita docent Bonauentura in 1. dist. 4. q. 1. S. Thomas ibid. qu. 1. art. 2. Durandus qu. 3. Gabriel qu. v. vniuersi artic. 2. Maior astruit Bonauentura qu. 3. Capreolus in 1. d. 43. qu. vniuersi artic. 2. conclusionem 2. S. Thomas Durandus Gabr. Maior Capreolus Aristot.

Debet enim in suo vniuerso ascendere, ut penetrato caelo vtriusque vniuersi ad centrum alterius descenderet, quod est absurdum. Ceterum ratio haec friuola est: quis enim non videat intra quodlibet vniuersum esse centrum proprium, & naturale elementorum tantum illius vniuersi? elementa igitur vniuersi non appetent centrum alterius, quia ipsis non esset naturale: centrum enim ex constitutione ipsa corporum vniuersi locum sibi vendicat. Nam quemadmodum si Deus destrueret hoc vniuersum, & aliud faceret, elementa illius intra ipsum naturaliter manerent; sic etiam alio producto, & hoc permanente, elementa vniuersi cuiusque centrum tantum proprium appetent: centrum enim alterius, cum quo nullam habent communicationem, non esset ipsis naturale. Quocirca cum Aristot. nihil nouerit de ipsa potentia Dei absoluta, nec aliunde voluntas Dei illi innouerit, ratione illa probare non potuit, non esse nunc aliud vniuersum. Nos vero etiam si dicamus, Deum posse aliud facere, affirmare certo possumus, aliud non esse licet à Deo produci possit; quia ex sacra Scriptura de huius tantum vniuersi creatione nobis constat.

An vero fieri possit aliud vniuersum melius, hoc est, perfectiores continens creaturas controuersia est. Fatentur tamen omnes, posse quidem fieri, perfectioribus saltem creaturis, numero solum distinctis. Sed vtrum creaturis perfectioribus specie distinctis aliud fieri possit dubitat Durandus. Cum enim existimet, non posse produci creaturas specie distinctas in infinitum, sed omnes possibles finitas esse, incertum esse putat, vtrum omnes sint productae, quae de potentia absoluta creati possunt, an vero aliae supersint. Nos tamen, quia diximus, posse plures species in infinitum à Deo produci, asserere etiam dedemus vniuersum posse perfectius fieri cum aliis naturis specie distinctis.

CA.